

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 194/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Romana Bdžochová, s. r. o., Rudnayovo námestie 1, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-7Csp/98/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-7Csp/98/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-7Csp/98/2020 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré **j e** jej Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-7Csp/98/2020. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov a priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je žalobkyňou v konaní o zaplatenie 6 000 eur s príslušenstvom proti žalovanému Tophouse Gemer Stred, s. r. o., z titulu vrátenia uhradenej odmeny podľa § 9 ods. 1 zákona č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 102/2014 Z. z.“) z dôvodu odstúpenia sťažovateľky od zmluvy o dielo.

3. V uvedenej právnej veci sťažovateľka 27. apríla 2020 iniciovala súdne konanie formou upomínacieho konania na Okresnom súde Banská Bystrica. Okresný súd Banská Bystrica vydal platobný rozkaz sp. zn. 12Up/831/2020 z 22. mája 2020, proti ktorému žalovaný podal odpor.

4. Sťažovateľka trvala na pokračovaní v konaní, preto zaslala Okresnému súdu Banská Bystrica vyjadrenie k odporu a súhlas s pokračovaním v konaní na vecne a miestne príslušnom súde. Okresný súd Banská Bystrica súdny spis postúpil Okresnému súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“), o čom sťažovateľku upovedomil prípisom zo 16. septembra 2020.

5. S účinnosťou od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. súdna mapa), na základe ktorých prešiel výkon súdnictva vo veci sťažovateľky z pôvodne príslušného okresného súdu na mestský súd, ktorý o žalobe koná pod sp. zn. B1-7Csp/98/2020 [§ 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“)].

6. Od postúpenia veci ani okresný súd a ani mestský súd nevykonali ani jeden úkon v napadnutom konaní.

II. Argumentácia sťažovateľky

7. Podstatou argumentácie sťažovateľky je námietka, že mestský súd a pôvodne okresný súd v napadnutom konaní ani do dnešného dňa, t. j. po vyše štyroch rokoch od postúpenia veci, nevykonali žiaden úkon, čím porušili označené práva podľa ústavy a dohovoru.

8. Napadnuté konanie trvá už 4 roky a 11 mesiacov, počas ktorých nebolo vo veci rozhodnuté, nebolo nariadené a vykonané ani jediné pojednávanie a súd prvej inštancie nevykonal ani prvotné úkony v zmysle Civilného sporového poriadku (zaslanie vyjadrenia sťažovateľky žalovanému).

9. Predmetná vec bola 5-krát pridelená novému zákonnému sudcovi. Iné úkony súdu prvej inštancie nevyplývajú z elektronického súdneho spisu a ani o nich nebola sťažovateľka informovaná.

10. V danom prípade ide o spor o zaplatenie peňažnej pohľadávky z titulu odstúpenia od zmluvy, ktorý patrí medzi bežnú agendu všeobecných súdov. Nárok na vrátenie odmeny sťažovateľke vznikol podľa § 9 ods. 1 zákona č. 102/2014 Z. z., ktorý bol zrušený a nahradený zákonom č. 108/2024 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“). Právna úprava je jednoduchá a aplikovaná už desaťročia, čo vyplýva aj z novej právnej úpravy, ktorá je v časti, na ktorú sťažovateľka odkazuje, zhodná s právnou úpravou vyplývajúcou zo zákona č. 102/2014 Z. z. (napr. § 20 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa). Predmetná právna vec teda nie je zložitá skutkovo a ani právne.

11. Sťažovateľka neprispela k dĺžke napadnutého konania žiadnym spôsobom, ktorý by jej mohol byť vytknutý, resp. za ktorý by mohla znášať zodpovednosť. Na výzvy súdu reagovala promptne a v konaní bola aktívna. K celkovej dĺžke napadnutého konania podľa dostupných informácií neprispel ani žalovaný.

12. Od postúpenia veci Okresným súdom Banská Bystrica postup súdu prvej inštancie charakterizuje „*absolútna nečinnosť*“, keď neurobil žiaden procesný úkon.

13. Plnenie, ktorého sa sťažovateľka domáha, súvisí so zmluvou o dielo, vo vzťahu ku ktorej je sťažovateľka v postavení spotrebiteľa v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Článok 38 Charty základných práv Európskej únie zaradil ochranu spotrebiteľa k základným ľudským právam. Politiky Európskej únie majú totiž zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa. Sťažovateľka zastáva názor, že v zmysle ustanovení právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa by jej mala byť poskytnutá zvýšená ochrana vzhľadom na jej nerovné postavenie so subjektom, ktorý koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Výsledok napadnutého konania priamo súvisí so zabezpečením ochrany spotrebiteľa. Význam napadnutého konania je pre sťažovateľku „*značný*“.

14. Sťažovateľka sa proti súdom ako orgánom, ktoré majú chrániť práva fyzických osôb a právnických osôb, cíti bezmocná. Stratila vieru v právny štát a schopnosť súdov jej právny spor správne a v primeranom čase rozhodnúť. Okolnosti vymedzené v ústavnej sťažnosti odôvodňujú priznanie finančného zadosťučinenia.

15. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 194/2025-10 z 27. marca 2025 ju v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

16. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a na výzvu ústavného súdu reagoval podpredseda mestského súdu, ktorý v podaní sp. zn. 1 SprV/227/2025 z 15. apríla 2025 odkázal na vyjadrenie zákonného sudcu, s ktorým sa v plnej miere stotožnil, pričom zdôraznil, že aktuálny stav napadnutého konania ovplyvnilo opakované pridelenie spisu zákonným sudcom a vysoký počet pridelených vecí aktuálne vo veci konajúcemu sudcovi. Zákonný sudca uviedol, že vec bola pôvodne okresnému súdu postúpená 17. septembra 2020 Okresným súdom Banská Bystrica a zapísaná pod sp. zn. 7C/49/2020. Na základe reklamácie bolo konanie od 2. októbra 2020 vedené pod sp. zn. 7Csp/98/2020. Následne došlo k zmene zákonného sudcu. Uznesením zo 6. decembra 2021 súd prvej inštancie vyzval žalovaného na vyjadrenie (dupliku) k vyjadreniu sťažovateľky v lehote 15 dní od jeho doručenia. Predmetné uznesenie s vyjadrením sťažovateľky (replikou) boli žalovanému doručené 23. decembra 2021. Lehota na vyjadrenie márne uplynula 7. januára 2022. Následne došlo k zmene zákonného sudcu. V rámci reformy súdnej mapy od 1. júna 2023 prešiel výkon súdnictva na mestský súd. Zákonnému sudcovi bola vec pridelená 26. júna 2023 s tým, že spis mu bol fyzicky predložený neskôr.

17. Z uvedeného vyplýva, že nie je pravdou, že súd prvej inštancie bol po postúpení veci nečinný, keďže postupoval podľa § 167 ods. 4 Civilného sporového poriadku a poskytol žalovanému priestor vyjadriť sa v určenej lehote, ktorý ale nevyužil. Dĺžku napadnutého konania ovplyvnila viacnásobná zmena zákonného sudcu a reorganizácia v súvislosti s reformou súdnej mapy. Poukázal tiež na vysoký počet pridelených vecí, z ktorých viaceré sú tzv. reštančné, staršie ako 5 rokov bez meritórneho rozhodnutia. Uviedol, že pridelené veci vybavuje podľa poradia a s ohľadom na predmet konania. Zdôraznil, že v napadnutom konaní nejde o vec, ktorú by bolo potrebné vybaviť prednostne.

18. Uplatnenú sumu finančného zadosťučinenia (10 000 eur) považuje za neprimeranú, a to aj vzhľadom na to, že v napadnutom konaní sťažovateľka uplatňuje zaplatenie sumy 6 000 eur s príslušenstvom. Ústavná sťažnosť nemôže predstavovať „*alternatívny prostriedok na získanie uplatňovaných nárokov*“. Za relevantné považoval, že sťažovateľka sa pred podaním ústavnej sťažnosti nesnažila urýchliť priebeh napadnutého konania, neinformovala sa o stave konania, čo je napokon zrejmé z jej vyjadrenia, že súd prvej inštancie bol od postúpenia veci absolútne nečinný. Nemožno akceptovať ani jej tvrdenie, že ide o skutkovo a právne nenáročnú vec vzhľadom na jednoduchosť právnej úpravy. Je zrejmé, že žalovaný rozporuje skutkové tvrdenia sťažovateľky a namieta aj jej právnu kvalifikáciu veci vrátane možnosti aplikácie právnej úpravy, na ktorú odkazuje, a preto nemožno tvrdiť, že ide o skutkovo a právne jednoduchú vec. Zákonný sudca uviedol, že vo veci nariadil prednostný termín pojednávania na 2. máj 2025.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní mestského súdu a sťažovateľky, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu mestského súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

20. Podstatou argumentácie sťažovateľky je námietka porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom súdu prvej inštancie v napadnutom konaní, ktorého predmetom je zaplatenie peňažnej sumy, pričom sťažovateľka namieta nečinnosť súdu prvej inštancie po postúpení veci Okresným súdom Banská Bystrica 17. septembra 2020.

21. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

22. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

23. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

24. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci ústavný súd vychádzal z toho, že predmetom napadnutého konania je spor o zaplatenie peňažnej sumy z titulu odstúpenia od zmluvy o dielo, pričom daný nárok sťažovateľky má vyplývať z právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa. V napadnutom konaní ústavný súd neidentifikoval prvky skutkovej alebo právnej zložitosti veci. Z hľadiska významu veci pre sťažovateľku nejde o privilegovaný typ konania, v ktorom by sa vyžadovala osobitná rýchlosť konania súdu, a to aj napriek ňou deklarovanému postaveniu ako spotrebiteľky v zmluvnom vzťahu, ktorého sa týka napadnuté konanie. Nemožno akceptovať ani argumentáciu mestského súdu (zákonného sudcu), že daný spor nie je skutkovo a právne

jednoduchý vzhľadom na to, že žalovaný popiera skutkové tvrdenia sťažovateľky a že spochybňuje aplikáciu právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa. Vzájomné popieranie skutkových tvrdení sporovými stranami a rozdielny pohľad na právne posúdenie skutkového stavu je totiž takmer definičným prvkom každého sporového konania (aspoň v určitom rozsahu), preto len z uvedenej okolnosti zásadne nemožno vyvodzovať skutkovú a právnu náročnosť sporu. Mestský súd teda neuviedol takú argumentáciu, ktorá by svedčila o tom, že predmet napadnutého konania je právne a skutkovo zložitý, čo by aspoň sčasti objasňovalo nečinnosť súdu prvej inštancie.

25. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bolo správanie sťažovateľky ako strany (žalobkyne) napadnutého konania. Ústavný súd nezistil také správanie sťažovateľky, ktoré by prispelo k vzniku zbytočných prieťahov v napadnutom konaní.

26. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, je postup súdu prvej inštancie v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

27. Predmetná vec bola postúpená súdu prvej inštancie 17. septembra 2020, t. j. napadnuté konanie trvá štyri roky a sedem mesiacov, pričom vo veci nebolo vykonané ani jediné pojednávanie. Súd prvej inštancie zisťoval stanoviská strán sporu k predmetu konania, t. j. realizoval písomnú fázu konania. Z toho hľadiska preto nemožno „formálne“ hovoriť o absolútnej nečinnosti súdu prvej inštancie tak, ako to namietol zákonný sudca. V každom prípade táto procesná aktivita súdu prvej inštancie vo vymedzenom období takmer piatich rokov je svojím rozsahom a intenzitou absolútne neadekvátna a ústavne neakceptovateľná. Vo veci nebolo ani po uplynutí takmer piatich rokov vykonané jediné pojednávanie, nebolo vykonané žiadne dokazovanie.

28. Pokiaľ ide o odkaz zákonného sudcu na vysoký počet pridelených spisov, na reformu súdnej mapy a na opakované pridelovanie spisu novým zákonným sudcom, ktorý možno vnímať ako obranu mestského súdu, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Rovnako tak uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017). Rovnaký záver vyplýva aj z judikatúry ESLP, v zmysle ktorej je na členských štátoch, aby organizovali svoje právne systémy takým spôsobom,

aby zaručili rozhodnutie o veci v primeranej lehote, preto nadmerné pracovné zaťaženie nemožno vziať do úvahy (porov. Vocaturo proti Taliansku, rozhodnutie z 24. 5. 1991, séria A, č. 206-C, § 17; Cappello proti Taliansku, rozhodnutie z 27. 2. 1992, séria A, č. 230-F, § 17; sťažnosť vo veci Bieliński proti Poľsku, č. 48762/19, rozhodnutie z 21. 7. 2022, § 46).

29. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie bol v napadnutom konaní pri rozhodovaní o právnej veci sťažovateľky nečinný a postupoval absolútne neefektívne bez toho, aby existoval objektívny dôvod, ktorý by ospravedlnil uvedený neefektívny postup. Súd prvej inštancie teda nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky ako strany napadnutého konania, hoci mu v tom nebránila žiadna zákonná alebo iná objektívna príčina. Postupom súdu prvej inštancie tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

30. V posudzovanom období v napadnutom konaní konal pôvodne Okresný súd Bratislava I a následne od 1. júna 2023 Mestský súd Bratislava IV. V zmysle § 18n ods. 2 písm. d) zákona o sídlach a obvodoch súdov od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava IV. Podľa § 18n ods. 8 písm. d) zákona o sídlach a obvodoch súdov v súvislosti s prechodom výkonu súdnictva podľa odseku 2 prechádzajú od 1. júna 2023 práva a povinnosti vyplývajúce zo štátnozamestnaneckých vzťahov, z pracovnoprávných vzťahov a iných právnych vzťahov zamestnancov zabezpečujúcich jeho výkon a správa majetku štátu, ktorý bol k 31. máju 2023 v správe okresných súdov a ktorý slúži na zabezpečenie výkonu súdnictva podľa odseku 2, v prípade agendy podľa odseku 2 písm. d) z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava IV. Z uvedeného dôvodu sa výroky tohto nálezu vzťahujú výlučne na Mestský súd Bratislava IV, ktorý je zároveň označený ako porušovateľ špecifikovaných práv sťažovateľky, hoci ide o posudzovanie obdobia, keď konal ešte aj Okresný súd Bratislava I.

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

31. V čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie nie je právoplatne skončené. Na tomto základe ústavný súd mestskému súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

32. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

33. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur, ktoré odôvodnila v bode 14 tohto nálezu.

34. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

35. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech súdu prvej inštancie hodnotil predovšetkým jeho nečinnosť a absolútne neefektívny postup bez akéhokoľvek objektívneho dôvodu, ktorý by aspoň čiastočne legitimizoval uvedený postup. Z tohto hľadiska súd prvej inštancie predĺžil obdobie právnej neistoty sťažovateľky ako žalobkyne v napadnutom konaní, v ktorom uplatňuje zaplatenie peňažného plnenia. Ústavný súd prihliadol aj na doterajšie trvanie napadnutého konania. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 500 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 500 eur oproti sťažovateľkou navrhovanej sume 10 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

36. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur.

37. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľke priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 771,68 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľky zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právna zástupkyňa sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane (zistené zo stránky www.finacnasprava.sk). Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnej zástupkyne sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), t. j. po 1. januári 2025, ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 23 %. Vypočítanú náhradu trov sťažovateľky takto zvýšil o sumu 177,49 eur. Hodnota náhrady trov konania takto predstavuje sumu 949,17 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 7. mája 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu